

Vzdelávacia oblasť: Človek a svet práce

Názov predmetu	Pracovné vyučovanie					
Časový rozsah výučby						
Ročník	nultý	1.	2.	3.	4.	spolu
Štátny vzdelávací program	-	-	-	1	1	2
Školský vzdelávací program	-	-	-	-	-	-
Spolu:	-	-	-	1	1	2
Stupeň vzdelania	ISCED 1					
Forma štúdia	denná					
Dĺžka štúdia	štvorročná					
Vyučovací jazyk	slovenský					

Učebné osnovy – Pracovné vyučovanie

1. Charakteristika vyučovacieho procesu

Pracovné vyučovanie na primárnom stupni vzdelávania je zamerané na široké spektrum pracovných činností a technológií založených na tvorivej tímovej spolupráci. Technickým vzdelávaním sú žiaci vedení k získaniu základných užívateľských zručností v rôznych oblastiach ľudskej činnosti. Vzdelávací obsah predmetu pracovné vyučovanie prispieva k vytváraniu životnej a profesijnej orientácie žiakov. Predmet je zameraný na rozvoj praktických zručností a dopĺňa celé základné vzdelávanie o dôležitú zložku nevyhnutnú pre uplatnenie človeka v ďalšom živote a v spoločnosti.

2. Výchovno-vzdelávacie ciele a obsah vzdelávania

Sú v súlade s cieľmi a obsahovým a výkonovým štandardom vzdelávacieho štandardu pre vyučovací predmet Pracovné vyučovanie, schváleného ako súčasť ŠVP pre prvý stupeň základnej školy pod číslom 2015-5129/1758:1-10A0.

CIELE PREDMETU

Žiaci:

- rozlíšia rôzne prírodné a technické materiály a ich význam pre človeka,
- pochopia techniku ako nástroj na riešenie problémov reálneho života,
- spoznajú poznatky o pracovných činnostiach vo vybraných povolaniach a profesiách,
- spoznajú ľudové tradície, remeslá a zhotovia tradičné produkty,
- upevnia svoje kladné morálne a vôľové vlastnosti pri riešení technických problémov,
- pracujú a riadia pracovnú činnosť v tíme,

- narábajú s jednoduchým náradím na opracovanie materiálov bezpečne a dodržiavajú hygienu práce,
- navrhujú vlastnú predstavu pri konštruovaní jednoduchých statických a pohyblivých modelov,
- poznajú zásady stolovania a prípravy jednoduchých pokrmov.

3. Rozsah vyučovania predmetu:

Časová dotácia: ročne: 33 vyučovacích hodín
týždenne: 1 vyučovacia hodina

Tematický celok:

Človek a práca

5 hodín

Obsahový štandard:

- učenie, povolanie, práca; význam učenia sa príprave na budúce povolanie
- BOZP, hygiena, pracovný a organizačný poriadok
- výrobné zariadenie, stavba

Výkonový štandard:

- zdôvodniť význam práce pre človeka,
- vysvetliť význam učenia sa k príprave na budúce povolanie,
- informovať o rôznych povolaniach z okolia, v ktorom žijú,
- uviesť klady a zápory vplyvu techniky na prácu človeka,
- diskutovať o poznatkoch získaných na exkurzii.

Tematický celok:

Tvorivé využitie technických materiálov

7 hodín

Obsahový štandard:

- odpadový prírodný a technický materiál, vlastnosti a druhotné využitie odpadového materiálu, triedenie odpadu, pokus na rozložiteľnosť drobných materiálov; výrobky: z téglíkov, zo škatuliek, z drôtu a pod.
- papier a kartón, vlastnosti a použitie, základné suroviny na výrobu papiera, strihanie, trhanie, skladanie, lepenie; výrobky: priestorové a kruhové vystrihovačky, origami, obaly na knihy a darčeky, koláž z kartónu
- textil, vlastnosti textilu (podľa udržiavania tepla, krčivosti, väzby, nasiakavosť a iné), základné stehy (predný, zadný), údaje na visačkách textilných materiálov; výrobky: záložka do knihy, obrúsok, gombíkový panáčik a pod.

Výkonový štandard:

- zhotoviť výrobok z odpadového prírodného alebo technického materiálu,
- zdôvodniť využitie odpadových materiálov,
- vyhodnotiť druhy odpadu z domácnosti,
- uviesť možnosti druhotného využitia odpadového materiálu,
- preskúmať vlastnosti odpadových materiálov,
- preskúmať vlastnosti papiera,
- zhodnotiť využitie papiera v praxi,
- zhotoviť výrobok z papiera a kartónu,
- šiť základné stehy,
- preskúmať vlastnosti textilných materiálov,
- zhotoviť výrobok z textilu.

Tematický celok:

Základy konštruovania

7 hodín

Obsahový štandard:

- technika v doprave, preprava tovaru, význam a využitie dopravných prostriedkov, dopravné prostriedky v okolí, bezpečnosť v doprave; výrobky: dopravné objekty zo stavebníc alebo z odpadových materiálov (autá, lode, lietadlá, žeriavy)
- bicykel, pravidlá a bezpečnosť jazdy na bicykli, správne vybavenie bicykla, kontrola bicykla pred jazdou, údržba bicykla, bezpečná mobilita; výrobky: leporelo na tému Jazdíme bezpečne na bicykli

Výkonový štandard:

- zhotoviť modely dopravných prostriedkov alebo zdvižných zariadení,
- vysvetliť úlohu dopravných prostriedkov a zdvižných zariadení,
- diskutovať o bezpečnosti v doprave a na stavbe,
- určiť základné časti bicykla,
- urobiť elementárnu údržbu bicykla.

Tematický celok:

Stravovanie a príprava pokrmov
7 hodín

Obsahový štandard:

- kuchyňa, jej hlavné časti a ich rozloženie, náradie, spotrebiče v kuchyni a ich význam
- základné bezpečnostné a hygienické pravidlá
- nákup potravín, cenová kalkulácia nákupu, (ne)výhody nákupu na trhoviskách a v supermarketoch
- obalové materiály, identifikačné údaje pre spotrebiteľa
- skladovanie potravín (miesto skladovania, dĺžka skladovania, záručná doba potravín)
- jednoduché pokrmy (nátierky, zeleninové alebo ovocné šaláty a pod.)
- stolovanie, pravidlá stolovania

Výkonový štandard:

- zdôvodniť správne rozloženie kuchynského náradia a spotrebičov,
- vysvetliť bezpečné používanie kuchynského náradia a spotrebičov,
- prezentovať pravidlá zaobchádzania s horúcimi predmetmi,
- vysvetliť pravidlá hygieny v kuchyni,
- simulovať nákup potravín,
- odhadnúť cenu plánovaného nákupu,
- zdôvodniť význam správneho skladovania potravín,
- vytvoriť tabuľku s údajmi o dĺžke skladovania potravín,
- pripraviť jednoduchý pokrm
- prezentovať zásady správneho stolovania,
- upraviť stôl pred stolovaním.

Tematický celok:

Ľudové tradície a remeslá
7 hodín

Obsahový štandard:

- ľudové tradície a remeslá v regióne, remeselnícka dielňa, múzeum, skanzen; výrobky: veľkonočné ozdoby a doplnky, ozdoba z drôtu, tkáčsky výrobok, ľudová výšivka a iné.

Výkonový štandard:

- opísať tradície a remeslá v regiónoch,
- vymenovať regionálne ľudové remeslá,
- zhotoviť jednoduché výrobky súvisiace s ľudovými tradíciami.

Použité prierezové témy:

- ☒ Finančná gramotnosť
- ☒ Regionálna výchova a ľudová kultúra
- ☒ Ochrana života a zdravia
- ☒ Enviromentálna výchova

Časová dotácia: ročne: 33 vyučovacích hodín
týždenne: 1 vyučovací hodina

Tematický celok:

Človek a práca

1 hodina

Obsahový štandard:

- technické vynálezy a ich vplyv na výber povolania
- povolania budúcnosti v súvislosti s novými vynálezmi
- pracovné príležitosti v regióne, najžiadanejšie povolania

Výkonový štandard:

- uviesť príklady technických vynálezov,
- vyhľadať informácie o pracovných možnostiach vo svojom regióne,
- zrealizovať jednoduchý projekt.

Tematický celok:

Technické materiály

11 hodín

Obsahový štandard:

- technické materiály (papier, textil, drevo,...), vlastnosti technických materiálov
 - ❖ výrobky: z papiera textilu, dreva alebo ich vzájomná kombinácia
- výroba papiera, základné suroviny na výrobu papiera
- priehľadnosť, priehľadnosť, krčivosť, nasiakavosť, pevnosť a pod.
 - ❖ výrobky: priestorové vystrihovačky masky z papiera, origami, koláž, priestorové výrobky z kartónu
- textil – vlastnosti textilu, nasiakavosť, farebná kombinovateľnosť a pod., údržba textilu
- stehy (krížikový, stonkový, a iné)
- výrobok podľa strihu
- oprava odevu (spínadlá, gombíky, ozdobné záplaty)
 - ❖ výrobky: vrecúško, puzdro, odev pre bábiku a pod.
- drevin (stromy – ihličnaté, listnaté), kríky, vlastnosti drevín, drevené predmety, poškodené drevin
- ohýbanie, oddeľovanie, spájanie a úprava povrchu dreva
 - ❖ výrobky: zvieratká, postavy, príbytky, krmidlá a pod.

Výkonový štandard:

- uviesť základné vlastnosti vybraných druhov technických materiálov,
- zhotoviť ľubovoľný výrobok z technického materiálu,
- uviesť základné suroviny na výrobu papiera,
- zhotoviť výrobok podľa návodu s požadovanou presnosťou,
- vyššíť ozdobné stehy,
- uviesť zásady starostlivosti o textil,
- zhotoviť výrobok z textilu,
- preskúmať vlastnosti textilných materiálov,
- uviesť rozdiel medzi kríkmi a stromami,
- zistiť výskyt stromov v okolí,
- navrhnuť projekt ošetrovania poškodených stromov,

- zhotoviť výrobok z dreva.

Tematický celok:
Zásady konštruovania
5 hodín

Obsahový štandard:

- konštrukcie okolo nás a ich spoločenský význam
 - ❖ výrobky: obydlia, mosty, pohyblivé detaily strojov, vrtuľka, šarkan...
- stavebnice alebo rôzny technický materiál (papier, kartón, lepenka, koženka, plasty, drôtičky, drevo) za použitia dostupných nástrojov a náradí
- elektrická energia, zdroje (obnoviteľné a neobnoviteľné) a ich vplyv na životné prostredie výroba elektrickej energie, význam a šetrenie
- bezpečné zaobchádzanie s elektrickými zariadeniami
- elektrický prúd, elektrický obvod, zdroj spotrebič
 - ❖ výrobky: hračka (lampión, betlehem...) s využitím jednoduchého elektrického obvodu – žiarovka E10, tenký vodič, spínač, batéria 4,5 V
- technické komunikačné prostriedky, historické a moderné, ich výhody a nevýhody

Výkonový štandard:

- zhotoviť konštrukcie zo stavebníc alebo zo škatúl,
- opísať konštrukcie stavieb vo svojom okolí,
- uviesť zdroje elektrickej energie,
- prezentovať zásady bezpečnej práce s elektrickými zariadeniami,
- vysvetliť význam šetrenia elektrickou energiou,
- zhotoviť výrobky s využitím zapojenia jednoduchého elektrického obvodu,
- porovnať komunikáciu na diaľku v minulosti a v súčasnosti,
- napísať správu prostredníctvom SMS alebo cez e-mail,
- vysvetliť výhody a nevýhody moderných komunikačných prostriedkov,
- vypracovať jednoduchý projekt o ochrane životného prostredia.

Tematický celok:
Príprava pokrmov
4 hodiny

Obsahový štandard:

- stôl na slávnostnú príležitosť
- pokrmy na oslavu (napr. nepečená ovocno-smotanová torta, ovocná šťava)
- vhodné pokrmy na kúpalisko, výlet a pod.
- kultúra stolovania na Slovensku a vo svete

Výkonový štandard:

- navrhnuť úpravu stola na slávnostnú príležitosť,
- vytvoriť menu na slávnostnú príležitosť,
- uviesť príklady vhodných potravín na špecifické udalosti,
- pripraviť jednoduché pohostenie.

Tematický celok:

Ľudové tradície a remeslá

12 hodín

Obsahový štandard:

- ľudové tradície (napr. na sv. Mikuláša, Luciu)
- ľudové remeslá (napr. tkáčstvo, výšivkárstvo, hrnčiarstvo)
 - ❖ výrobky: mikulášsky darček, tkáčsky výrobok, ľudová výšivka a iné

Výkonový štandard:

- navrhnuť ozdoby a doplnky súvisiace s ľudovými tradíciami,
- vytvoriť ozdoby a doplnky,
- vymenovať ľudové remeslá,
- zhotoviť produkty súvisiace s ľudovými remeslami.

Použité prierezové témy:

- ☒ Finančná gramotnosť
- ☒ Regionálna výchova a ľudová kultúra
- ☒ Ochrana života a zdravia
- ☒ Enviromentálna výchova